

Afwegingskader Opstallen - Weiden

Symposium Lekker Buiten: Outdoor Animal Husbandry
De kracht en uitdagingen van het buiten houden van vee
19 april Wageningen

Ir. Q.G.W. (René) van den Oord
sr. adviseur strategie & bedrijfsontwikkeling
LTO Noord Advies
(qgwvandenoord@ltonoordadvies.nl)

Programma

- Even voorstellen ...
- Trends
- Afwegingskader Weiden - Opstallen
- Economie
- Bedrijfssituatie A
- Conclusie

Stichting Weidegang (missie)

- Weidende koeien geven het typische Nederlandse landschap een extra dimensie:
  - *Dat was vroeger zo*
  - *Dat is nu nog steeds zo*
  - *Dat beeld voor de toekomst behouden*

Stichting Weidegang (doel)

Stimuleren & ondersteunen weidegang:

- *Stimuleren: melkveehouders begeleiden bij een bewuste keuze (opstallen – weiden, weiden)*
- *Ondersteunen: maatschappelijke belangstelling voor 'zichtbaarheid van koe in de wei' concretiseren door financiële ondersteuning (een + bij weidegang)*

Ook adviesgesprek?

- Financiële eigen bijdrage: € 125,- (excl Btw)
- Maak een afspraak via:

 www.stichtingweidegang.nl

Stichting Weidegang is een initiatief van:

Partijen die de activiteiten van de stichting ondersteunen:

Bij de stichting zijn adviseurs aangesloten vanuit:

Programma

- Even voorstellen ...
- Trends
- Afwegingskader Weiden - Opstallen
- Economie
- Bedrijfsituatie A
- Conclusie

Beweiding in Nederland

Beweiding van aantal melkkoeien in Nederland

Jaar	Geen beweiding	Overdag	Dag en nacht
1995	8	48	48
2000	10	52	38
2005	20	52	32
2010	25	52	22

Beweiding in Nederland per regio (CBS 2010)

Regio	Dag en nacht	Overdag	Op stal
Noordelijk weidegebied	22	54	24
Oostelijk en centraal	9	66	25
Westelijk weidegebied	46	46	8
Zuidelijk weidegebied	8	51	41
Overig Nederland	23	47	30

Internationale en nationale inventarisatie project
kengetallen weidegang
najaar 2011 – eind 2012, Wageningen Livestock
Research i.o.v. Stichting Weidegang

Waar zit de zorg van de veehouder? – top 5

1. Wat doet het weer?
2. Hoe houd ik melkproductie constant?
3. Hoe regel ik de arbeid bij weiden?
4. Hoe plan ik maaien en weiden? (het is wel moeilijk... inschaarmoment, blokgruote, grasaanbod, koppelgruote...)
5. Hou houd ik controle?

Waar zit de zorg van de veehouder? – overig

- Mijn koppel groeit, het wordt steeds moeilijker
- Kan weidegang bij AMS wel?
- Heb ik voldoende en goed grasaanbod?
- Hoe krijg ik zoveel mogelijk gras in de koeien?
- Kan het wel uit? (kostbaar land, minder opbrengst)

WAT IS NODIG?

Voorbeeld: Rapid pasture meter (NZ) op Zegveld

- Grashoogte met light and optical sensors
- Vertaling naar droge stof per ha

Rapid pasture meter

Programma

- Even voorstellen ...
- Trends
- Afwegingskader Weiden - Opstallen
- Economie
- Bedrijfsituatie A
- Conclusie

Beweiding (matrix)

Alfaat	Dier-gestreekt	Dier-wedst	Economie	Gras-productie	Irigo	Milieu	Onder-ingenen	Sociale belang	veeding
Agri-voor-afschaf-veeding	Boren, dier-cas	Dier-wedst	Bedrijf-onderhoud	Beveiliging	Gezondheid	Arrestatie	Nieuwe technologie	Arbeids-beleefing	Gevoel-gevoel
Overname-vergeving	Beveiliging	Fabrikas	Beveiliging	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie
Kant-en-klaar	Beveiliging	Gezondheid	Klant-klant	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie
Overname	Beveiliging	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie
Overname	Beveiliging	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie
Overname	Beveiliging	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie
Overname	Beveiliging	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie
Overname	Beveiliging	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie
Overname	Beveiliging	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie
Overname	Beveiliging	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie	Organisatie

Rood negatief, blauw neutraal en groen positief voor weiden.

Weiden of opstallen: afwegingskader

economie **arbeid**

maatschappelijke waarden **persoonlijke waarden**

Weiden vs Opstallen

MIJN afwegingen: **Economie**

- Kosten: krachtvoer, voederwinning, loonwerk, machines, diergezondheid, huisvesting, ...
- Opbrengsten: meerprijs melk, toeslagen, gehalten, ...
- Bedrijfsituatie: grondsoort, verkaveling, stalsysteem, melksysteem, mestopslag

---

Weiden vs Opstallen

MIJN afwegingen: **Arbeid**

- *Hoeveelheid: op welke tijden, hoeveelheid uren, arbeidspieken*
- *Soort arbeid: leuk werk, gemakkelijk werk, vereiste kwaliteiten, fysiek zwaar werk*
- *Organisatie van arbeid: planning, voorspelbaarheid, invloed/controle, management*

Weiden vs Opstallen

MIJN afwegingen: **Maatschappelijke waarden**

- *Omgeving: relatie familie, vrienden, buren en dorpsbewoners, uitstraling in omgeving*
- *Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO): cultuur historisch landschap, maatschappelijk draagvlak, duurzaamheid, dierenwelzijn*
- *Beleid en markt: in hoeverre heeft jouw keuze invloed / gevolg op het toekomstig beleid?*

Weiden vs Opstallen

MIJN afwegingen: **Persoonlijke waarden**

- *Welk werk past het best: wat past bij je karakter, wat geeft je een kick, voldoening, plezier*
- *Het beroep veehouder zijn: wat hoort een boer te doen, behoort je je koeien te houden, geeft aanzien*
- *Jezelf als mens: wat zou je doen als je er niet van hoefde te leven, waarden, gewoonten, gezin, opvattingen*

Programma

- Even voorstellen ...
- Trends
- Afwegingskader Weiden - Opstallen
- **Economie**
- Bedrijfsituatie A
- Conclusie

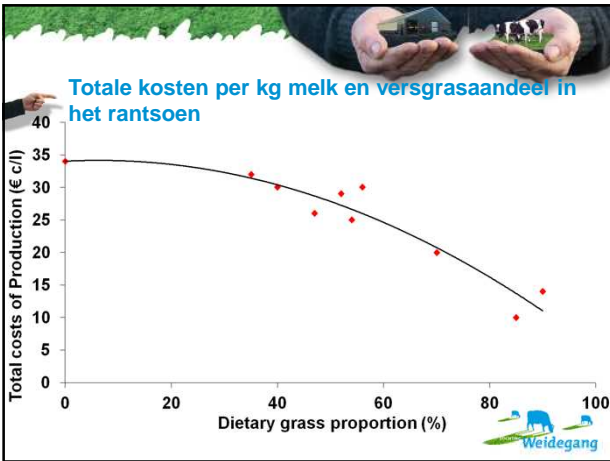

GRASLANDGEBRUIKSSYSTEMEN

Onbeperkt

Beperkt

Zomerstalvoeding

Summerfeeding

Netto grasopbrengst en -benutting

	O	B	Z	SF
Netto ds-productie*	100	108	124	137
Netto kVEM-opname**	100	109	121	108

* Bruto productie minus beweidingsverliezen, oogst van het land
 ** Netto opname door koeien

Beweiding in plaats van maaien (op VEM-basis)

	O	B	Z	SF
Bruto kVEM-productie	100	100	102	106
Verlies beweiding en oogst	20%	14%	7%	5%
Netto kVEM-productie	100	108	119	125
Verlies conserv. en voederen	0%	0%	5%	20%
Extra behoefte	7%	6%	0%	0%
Netto kVEM-benutting	100	109	121	108

beperken (pointing to 20% loss)

uitschakelen (pointing to 20% loss)

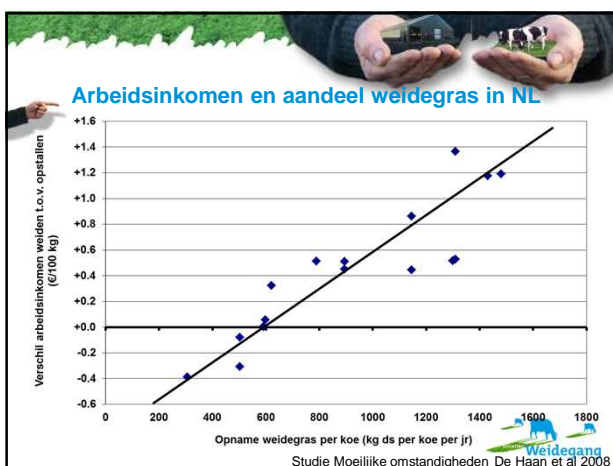

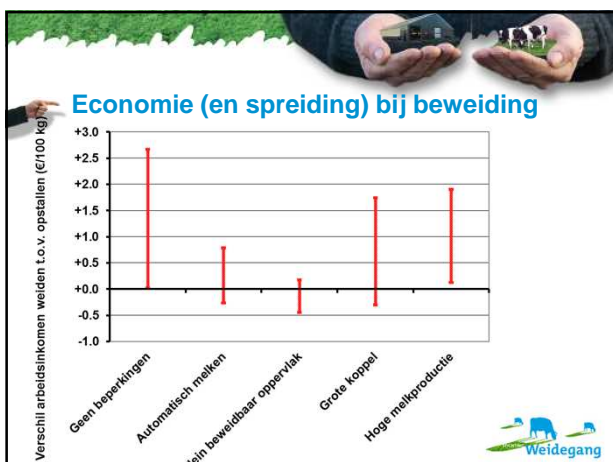

Weiden vs Opstallen

Economisch:

Weiden vs Opstallen:
-/- € 0,50 tot + € 2,50 per 100 kg melk

Weidegang

Weidegangadvies

- Een beweidingssysteem

Weidegang

Programma

- Even voorstellen ...
- Trends
- Afwegingskader Weiden - Opstallen
- Economie
- **Bedrijfsituatie A**
- Conclusie

Bedrijfsituatie A

Grond: 44 ha cultuurgrond
32 gras (waarvan 12 direct achter stal, 18 daarachter, 2 op ca. 3 km)
12 snijmaïs
Melkquotum: 654.000 kg
Vee: 75-80 melkkoeien, 60-65 jongvee

Bedrijfsituatie A

Plan A:

- Koeien beperkt weiden op 12 ha achter stal
- Circa 5 uur weidegang per dag
- Ruwvoerbijvoeding (10 kgds/d/dg) op stal

Bedrijfssituatie A

Alternatieven?

	vs Opstallen
12 ha: B4 + 10 kgds/d/dg	€ 0,20 /100 kg
...	
30 ha: S + 6 kgds/d/dg	€ 1,60 / 100 kg

Programma

- Even voorstellen ...
- Trends
- Afwegingskader Weiden - Opstallen
- Economie
- Bedrijfssituatie A
- **Conclusie**

Weiden en verkaveling

- Tot 5 melkkoeien per ha huiskavel goed mogelijk
  - *Tot 2-3 mk onbeperkt weiden*
  - *Tot 4-5 beperkt weiden*
- Vanaf 5 melkkoeien per ha huiskavel, mogelijk
  - *Zeer beperkt weiden, Standweiden*
  - *Knelpunten bij wisselende grasgroei*
- 10 mk per ha huiskavel, weiden wordt uitloop

Systemen van beweiding

- Werk consequent, kies een systeem en voer dat uit...
- Omweiden
- Standweiden (modern)
- Stripgrazen/Rantsoenbeweiden
- Siësta beweiden/nacht weiden
- Rotatiebeweiden

Slotconclusie

1. Breng MIJN afwegingen in beeld:
  - *Economie*
  - *Arbeid*
  - *Maatschappelijke waarden*
  - *Persoonlijke waarden*
2. Maak een bewuste keuze
3. Weiden: kunnen, maar vooral willen
4. Weiden biedt volop mogelijkheden
